

علوم و فنون ادبی

۱- گزینه «۳» - زبان پارسی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده‌است. (فردوسی) (پایه دهم - تاریخ ادبیات) (متوسط)

۲- گزینه «۴» - بهره‌گیری کمتر از لغات عربی: ویژگی نثر دوره سامانی / تاریخ بی‌بهرگی: اثر دوره غزنوی و سلجوقی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اطناب: ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی - التفهیم: اثر دوره سامانی

گزینه «۲»: افزایش کاربرد لغات عربی: ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی - کشف المحجوب:

اثر دوره غزنوی و سلجوقی

گزینه «۳»: ایجاز و اختصار در لفظ و معنا: ویژگی نثر دوره سامانی / تاریخ بلعمی: اثر دوره سامانی

(فردوسی) (پایه دهم - سبک خراسانی - دوره سامانی، دوره غزنوی و سلجوقی) (دشوار)

۳- گزینه «۲» - در ابیات «الف»، «ب»، «ت» ویژگی‌های «فکری» سبک عراقی مشهود است.

بررسی موارد:

(الف) پرهیز از زهد ربایی: سبک عراقی

(ب) برتری عشق بر عقل: سبک عراقی

(پ) معشوق زمینی: سبک خراسانی

(ت) تقدیرگرایی: سبک عراقی

(ث) شادی‌گرایی: سبک خراسانی

(فردوسی) (پایه یازدهم - ویژگی‌های فکری سبک عراقی) (متوسط)

۴- گزینه «۳» - موارد «ت» و «ث» نادرست هستند.

شکل درست موارد نادرست:

(ت) سبک شعر وحشی بافقی حدّ واسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است و واقع‌گرایی
شاخصه اصلی آن است.

(ث) به وجود آمدن سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر، یکی از ویژگی‌های زبانی
نثر دوره عراقی است. (فردوسی) (پایه یازدهم - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - ترکیبی) (دشوار)

۵- گزینه «۳» - بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عباس‌نامه: مصنوع

گزینه «۲»: شرفنامه بدلیسی: ساده

گزینه «۴»: رشحات عین الحیات: ساده

(فردوسی) (پایه یازدهم - درس دهم - انواع نثر) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - در متن منشآت قائم مقام فراهانی واژه‌هایی چون «مخدوم، مراودت، قاصد،
تفرقه، برید، طایر، مکاتبات» وجود دارد که در گزینه «۳» هیچ‌کدام از این واژه‌ها یافت
نمی‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مخدوم

گزینه «۲»: قاصد - برید

گزینه «۴»: سنگ تفرقه

(فردوسی) (پایه دوازدهم - تاریخ ادبیات) (دشوار)

۷- گزینه «۱» - شکل درست موارد نادرست:

گزینه «۲»: تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم الاسلام کرمانی

گزینه «۳»: دلاویزتر از سبز: علی مؤذنی

گزینه «۴»: زمستان ۶۲: اسماعیل فصیح

(فردوسی) (پایه دوازدهم - تاریخ ادبیات) (متوسط)

۸- گزینه «۳» - بررسی موارد نادرست:

۲- پسندیده بودن ایهام و معنی‌گرایی (ادبی شعر معاصر)

۴- کم‌توجهی به مدح و ذم و هجو (فکری شعر معاصر)

۵- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی (فکری شعر انقلاب اسلامی)

(فردوسی) (پایه دوازدهم - سبک معاصر و انقلاب اسلامی) (دشوار)

۹- گزینه «۳» -

۴ تشبیه: شام زلفین / تو ای حوراصفت / چشمه چشم / چشمه چشم مانند دریا پر از گوهر
شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ۳ تشبیه: جوشن جان - پیکان غمزه - غمزه چون تیر آرش

گزینه «۲»: ۳ تشبیه: تشبیه دل به سایه / خورشید رخ / تشبیه زلف به مشکین رسن (طناب)

گزینه «۴»: ۳ تشبیه: تو مثل گل / من مثل بلبل / من مثل بوتیمار (نوعی پرنده)

(فردوسی) (پایه یازدهم - آرایه تشبیه) (دشوار)

۱۰- گزینه «۲» - متناقض‌نما: گفتار بی‌سخن

ایهام: شیرین: ۱- معشوقه خسرو، ۲- دلنشین (در معنای دوم حس‌آمیزی هم می‌سازد.)

استعاره: در حالت آمدن سنگ (تشخیص)

بقیه گزینه‌ها با آرایه‌های «اغراق، تشبیه و جناس» رد می‌شود.

(فردوسی) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۱۱- گزینه «۱» - بررسی موارد:

(الف) عقیق: استعاره مصرّحه از لب

(ب) اسلوب معادله: یک مصراع مثال و مصداقی برای مصراع دیگر است.

(ج) موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی

(د) تشبیه: مردم چشم من مانند قارون است.

(سراسری ۱۴۰۲ با تغییر) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۱۲- گزینه «۳» - واژه «نگران» ایهام دارد نه ایهام تناسب. ۱- مضطرب، ۲- بیننده

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قلب: ۱- تقلبی (قابل قبول)، ۲- عضو بدن (غیرقابل قبول) با واژه «دهن» تناسب دارد.

گزینه «۲»: مدام: ۱- همیشه (قابل قبول)، ۲- شراب (غیرقابل قبول) با «خراب و مست»
تناسب دارد.

گزینه «۴»: عزیز: ۱- محبوب (قابل قبول)، ۲- عزیز مصر (غیرقابل قبول) با «یوسف و
یعقوب» تناسب دارد. (فردوسی) (پایه دوازدهم - آرایه ایهام تناسب) (دشوار)

۱۳- گزینه «۴» - تشبیه: ندارد. / ناله کردن چنگ: : استعاره مکنّیه و تشخیص

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: مصراع اوّل / این حلقه: استعاره مصرّحه از سلسله موی دوست

گزینه «۲»: تشبیه: سیل اشک - دامنی چو کهسار دارم. / ناله کردن رود و نهر: استعاره
مکنّیه و تشخیص

گزینه «۳»: تشبیه: چون آیین - دیوار حیرت / این باغ و بستان: استعاره مصرّحه از دنیا
(فردوسی) (پایه یازدهم - آرایه‌های تشبیه و استعاره) (متوسط)

۱۴- گزینه «۳» - ۳) تلمیح: ندارد. (خلیل: دوست) / موازنه: تقابل سجع‌های متوازی و متوازن

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متناقض‌نما: اسباب راحتی مایه آزار شاعر است. / حس‌آمیزی: رنگینی افسانه

گزینه «۲»: نرگس: استعاره از چشم / استعاره مکنّیه: جان بخشی به نرگس (چشم)

گزینه «۴»: اسلوب معادله: یک مصراع مثال و مصداقی برای مصراع دیگر است.

حسن تعلیل: زرد شدن برگ‌های درختان در فصل پاییز به خاطر جدایی از درخت و افتادن
بر زمین است.

(فردوسی) (پایه دهم و یازدهم و دوازدهم - آرایه‌های ادبی - ترکیبی) (دشوار)

۱۵- گزینه «۴» - بررسی موارد:

(الف) ایهام تناسب: باز: ۱- گشوده (قابل قبول)، ۲- پرنده شکاری (غیرقابل قبول) با «پروانه»
تناسب دارد.

(ب) لفّ و نشر: لف‌ها: شب و روز - نشرها: زلف و بناگوش (مرتب)

(ج) ایهام: وفات: ۱- وفای تو، ۲- مردن

(د) تناقض: معمور (آباد) شدن با ویرانی

(ه) تلمیح به داستان ربوده شدن انگشتری سلیمان توسط اهریمن

(فردوسی) (پایه دهم و دوازدهم - آرایه‌های ادبی - ترکیبی) (متوسط)

۱۶- گزینه «۳» -

(ب) تشبیه: ندارد. / لعل: استعاره از لب

(د) حس‌آمیزی: ندارد. / اغراق: دو دیده خون گشتن

بررسی سایر موارد:

(الف) جناس: جان و جهان / ایهام: یو: ۱- امید و آرزو، ۲- رایحه و عطر

(ج) تضاد: بنده و آزاد / ایهام تناسب: هزاران: ۱- چند هزار (قابل قبول)، ۲- بلبل‌ها (غیرقابل
قبول) با «قمری» تناسب دارد.

(فردوسی) (پایه دهم و یازدهم و دوازدهم - آرایه‌های ادبی - ترکیبی) (دشوار)

۱۷- گزینه «۳» - واژگان قافیه: «جفایی» و «خطایی» / حرف اصلی: ا / حروف الحاقی: یی / قاعده «۱». بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژگان قافیه: «سبزه زاری» و «کناری» / حروف اصلی: ار / حرف الحاقی: ی / قاعده «۲»

گزینه «۲»: واژگان قافیه: «هویدا» و «خارا» / حرف اصلی: ا / فاقد الحاقی / قاعده «۱»

گزینه «۴»: واژگان قافیه: «من» و «چمن» / حروف اصلی: ن / حروف الحاقی: ش / قاعده «۲»

(فردوسی) (پایه دهم - قافیه - قاعده و تفسیر قافیه) (متوسط)

۱۸- گزینه «۲» - ذوقافیتین: بیت «ج» (قافیه‌های اصلی: زمین، کمین / قافیه‌های دوم: بر، در) قافیه نادرست: بیت «ب» (پسوندها «گون» در هر دو واژه «گلگون» و «میگون» به یک معنا و تکراری است)

(سراسری ۱۴۰۲ با تغییر) (پایه دهم - قافیه - ذوقافیتین) (متوسط)

۱۹- گزینه «۳» - وزن ابیات:

(ج) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن مفعول مستفعلن) (دولختی یا دوری)

(د) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (دولختی یا دوری)

الف و هـ) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (رجز مثنیٰ سالم)

(ب) ناهمسان: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

(فردوسی) (پایه یازدهم و دوازدهم - اوزان هسان دولختی و بحر عروضی) (متوسط)

۲۰- گزینه «۴» - وزن درست مصراع: مفعول مفاعیل مفاعیلن

(فردوسی) (پایه یازدهم و دوازدهم - اوزان عروضی - ترکیبی) (متوسط)

۲۱- گزینه «۴» - مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع لن (همسان) / مفعول مفاعیل مفاعیلن (ناهمسان) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (همسان)

گزینه «۲»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (همسان دولختی) / مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن (همسان دولختی)

گزینه «۳»: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن (ناهمسان) / مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل (ناهمسان) (فردوسی) (پایه یازدهم و دوازدهم - اوزان هسان و ناهمسان) (آسان)

۲۲- گزینه «۳» - وزن مصراع: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن: رمل مسدّد سالم

(فردوسی) (پایه دوازدهم - بحر عروضی) (متوسط)

۲۳- گزینه «۱» - در ابیات، مجموعاً «هفت» اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایان مصراع» به کار رفته است. بررسی موارد:

الف) ۱ اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع: نیست

ب) فاقد اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع

ج) ۴ اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع: گز - عقل - عشق - واست

د) ۲ اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع: تو - جاب

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس هشتم - اختیار وزنی) (آسان)

۲۴- گزینه «۴» -

ب ا لَ بَ او	چ خُش بَ وُد	گُف تَ شَ نِی	دِ ما جِ را
-UU-	-U-U-	-UU-	-U-U-
مفتعلن	مفاعِلن	مفتعلن	مفاعِلن
خا صِ کِ ذَر	گُ شَ اِ ذُ	گُو یَ دِ خا	چِ اَن ذِ را
-UU-	-U-U- (۱)	- - - (۲)	-U-U- (۳)
مفتعلن	مفاعِلن	مفعولن	مفاعِلن

۱) کوتاه به بلند: هجای هشتم مصراع دوم

۲) ابدال: در رکن سوم مصراع دوم

۳) حذف همزه: رکن چهارم مصراع دوم

(فردوسی) (پایه دوازدهم - دروس پنجم و هشتم - اختیارات شاعری) (متوسط)

۲۵- گزینه «۳» - شکل حذف همه (موی از) وجود دارد ولی حذف همزه صورت نمی‌پذیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هجای هفتم مصراع اول، تغییر کمّیت مصوّت کوتاه به بلند (کسره اضافه) اتّفاق می‌افتد.

گزینه «۲»: در هجای هفتم مصراع دوم، تغییر کمّیت مصوّت بلند به کوتاه اتّفاق می‌افتد.

گزینه «۴»: در هجای چهارم مصراع اول، تغییر کمّیت مصوّت کوتاه به بلند (کسره اضافه) اتّفاق می‌افتد. (فردوسی) (پایه دوازدهم - اختیارات زبانی) (متوسط)

۲۶- گزینه «۴» - مفهوم بیت «۴»: اعمال انسان نشان‌دهنده ذات اوست.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: اعمال و رفتار انسان نتیجه‌ای مشابه را برای خود انسان به بار می‌آورد.

(سراسری ۱۴۰۱ با تغییر) (پایه دهم - قرابت معنایی) (متوسط)

۲۷- گزینه «۳» - مفهوم مشترک «ب» و «د»: فروتنی و خاکساری باعث تعالی و ارزش می‌شود.

مفهوم «الف»: ناتوانی عاشق در رهایی از بند عشق

مفهوم «ج»: تمام وجود عاشق با عشق یکی می‌شود و این خاصیت عشق است.

(فردوسی) (پایه دوازدهم - قرابت معنایی) (متوسط)

۲۸- گزینه «۲» - مفهوم: ارزش بخشی عبادت

مفهوم بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: کمال بخشی عشق

(فردوسی) (پایه یازدهم - قرابت معنایی) (آسان)

۲۹- گزینه «۱» - بررسی موارد:

بیت «ج»: بی توجّهی معشوق

بیت «د»: توکّل

بیت «الف»: طلب جلوه‌گری

بیت «ب»: وفاداری (سراسری ۱۴۰۰ با تغییر) (ترکیبی - قرابت معنایی) (آسان)

۳۰- گزینه «۳» - مفهوم درست بیت: رمیدگی عاشق از معشوق

(فردوسی) (پایه دوازدهم - قرابت معنایی) (آسان)